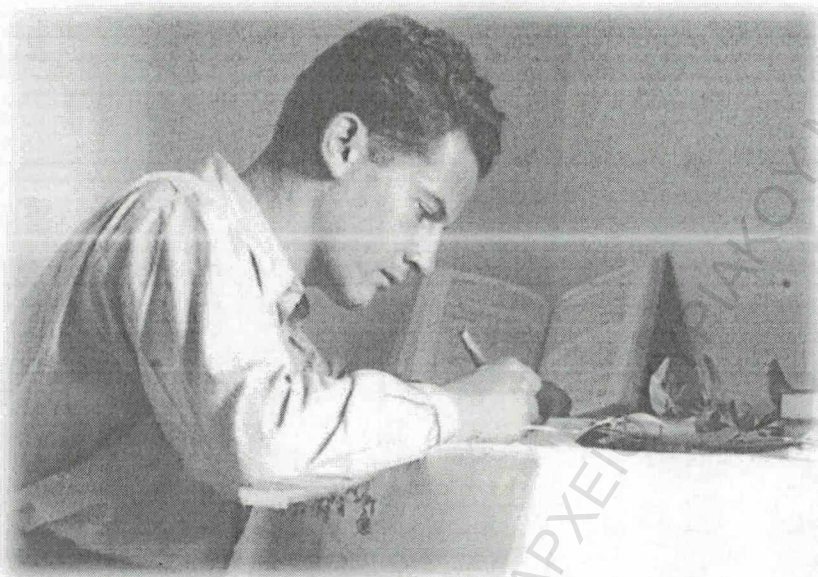

«Ο εύθυμος χαρακτήρας που διέθετε ο Κυριάκος Μάτσης»

Μια ενδιαφέρουσα πτυχή στην πολυκύμαντη ζωή και δράση του

Κάθε χρόνο τέτοιες μέρες, η μνήμη πάει πίσω. Σχεδόν 60 χρόνια από τον ηρωικό θάνατο του Κυριάκου Μάτση (19.11.1956), ο οποίος έδωσε τη ζωή του για την ελευθερία της πατρίδας του. Επιθυμώντας φέτος να δώσω κάτι διαφορετικό από τη ζωή και τον χαρακτήρα του, παραθέτω πιο κάτω μια άλλη όψη του αντρός που γνωρίζαμε μέχρι σήμερα, δηλ. αυτή του επιστήμονα, ιδεολόγου, οραματιστή, φιλόσοφου μα πάνω από όλα αγωνιστή της ελευθερίας.

Λίγο ή πολύ όλοι γνωρίζουμε ότι ο Κυριάκος Μάτσης σπούδασε στη Γεωπονική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, άφησε το στίγμα του στα Μακεδονικά σύνορα κατά την περίοδο του Εμφυλίου πολέμου εμπυχνώνοντας τους στρατιώτες και το λαό με τις πύρινες ομιλίες του, τόνιζε σε κάθε ευκαιρία που του δινόταν κατά την εκεί περίοδο των σπουδών του τον μεγάλο του πόθο για την απελευθέρωση της Κύπρου από τον Αγγλικό ζυγό και μιλούσε για το μεγάλο του όραμα που δεν ήταν άλλο από την Ένωση της αγαπημένης του πατρίδας με την μητέρα Ελλάδα. Διεκδικητής των εθνικών δικαιών. Αυτό που γνωρίζουμε περισσότερο από όλα είναι η δράση του στον Εθνικό Απελευθερωτικό Αγώνα ως υπαρχηγού της ΕΟΚΑ, αλλά και το ότι έδωσε το μεγαλύτερο αγαθό, τη ζωή του, για την ελευθερία του τόπου του.

Ο Κυριάκος Μάτσης είναι ίσως ο μοναδικός αγωνιστής της ΕΟΚΑ που από τα παιδικά του χρόνια κατέγραφε σχεδόν τα πάντα για τη ζωή του σε ημερολόγιο. Κι αυτό γιατί του άρεσαν τα γράμματα και ο βαθύς στοχασμός.

Μέσα από αυτά λοιπόν τα ημερολόγια των εφηβικών του χρόνων, αργότερα των φοιτητικών του στη Θεσσαλονίκη και μετέπειτα μέσα από τις επιστολές που απέστειλε σε συναγωνιστές του από τα Κρατητήρια, «ξεπηδά» ο όμορφος κόσμος μέσα από το χιούμορ που διέθετε και συνέθετε τον αδαμάντινο χαρακτήρα του.

Γράφει στο φοιτητικό του ημερολόγιο στις 15.10.1948:

«Στες εξετάσεις τα κάμαμε θάλασσα. Δεν πήγα πουθενά καλά παρά καλά μονάχα στον Δερτυλή (Καθηγητής) και κει μπουρδες. Πρέπει τώρα να στρωθούμε για τα καλά γιατί πολύ άσχημα μου φαίνονται τα πράγματα. Δουλειά-δουλειά-δουλειά».

Στις 20.7.1950 επισημαίνει:

«Στες εξετάσεις μάς την έσκασε ο Χρηστίδης. Από 8-9 που περίμενα πήρα ακριβώς τα μισά. Έφαγα τον Παξινό με 7 παρ'όλο ότι ήμουν ζαλισμένος κι' ως την τελευταία στιγμή ήθελα να φύγω στον Κορωναίο (τότε Κοσμήτορας της Γεωπονικής Σχολής, Καθηγητής Εντομολογίας). Θριάμβευσα με 8. Το σπουδαίο όμως είναι το 8 του Πολεμή στον Κορωναίο».

Ο Σάββας Γαβριηλίδης, Καθηγητής της Γεωργικής Μηχανολογίας στη Γεωπονική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συγγάτοικοι τότε στο Αγρόκτημα της Γεωπονικής Σχολής, όπου έκαναν την πρακτική τους άσκηση λέει: *«Ο Μάτσης είχε πολύ χιούμορ. Του άρεσαν τ' αστεία. Κάποτε ρίξαμε ένα κουβά από το ταβάνι κι έκανε πολύ θόρυβο. Οι άλλοι νόμιζαν ότι μας βομβάρδιζαν κι έτρεξαν να κρυφτούν. Ο Κυριάκος ξεκαρδίστηκε στα γέλια γιατί αυτός έκανε το αστείο».* Συνέντευξη του Καθηγητή στο βιβλίο του Δημήτρη Ταλιαδώρου «Κυριάκος Μάτσης, ο Αγώνας και η Δράση του στην Θεσσαλονίκη και την Κύπρο», σ. 82.

«Στο Αγρόκτημα του Πανεπιστημίου υπήρχε για τις ανάγκες της πρακτικής μας άσκησης γαϊδαρος επιβήτορας, ένα γερασμένο Κυπριακό γαϊδούρι με το όνομα Ορφέας. Τα βράδια, όσες φορές πηγαίναμε στο κέντρο που υπήρχε κοντά στο Αγρόκτημα και συναντούσε ο Κυριάκος αυτό το Κυπριακό γαϊδούρι το αγκάλιαζε, το φιλούσε και του έλεγε "που'σαι ρε πατριώτη καλά που έχω και σένα εδώ πάνω"», τονίζει ο Γεωπόνος Νίκος Θωμάς, στο ίδιο βιβλίο, σ. 92.

«Σ' ένα δέντρο είχαμε δεμένο ένα καμπανάκι για να κτυπάει την ώρα του φαγητού. Αυτό το καμπανάκι λοιπόν το δέσαμε και το ενώσαμε με ένα ψιλό σπαγγάκι με το παράθυρο ενός δωματίου, οπότε σε κάποια στιγμή εντελώς ξαφνικά άρχισε να κτυπάει το καμπανάκι, ήταν και βράδυ, αντιλαμβάνεστε τι σαματάς έγινε. Στο επεισόδιο αυτό έλαβε μέρος από ότι θυμάμαι και ο Μάτσης. Του Κυριάκου του άρεσαν όλα αυτά τα περιστατικά διότι διέθετε την αίσθηση του χιούμορ. Ήταν κοινωνικός τύπος, του άρεσε η παρέα. Συμμετείχε σ' όλα, δεν έμενε απλώς θεατής, πείραζε κι αυτός και δεχόταν να τον πειράζουν». Συνέντευξη του Γεωπόνου Γεώργιου Θεμελή στο βιβλίο του Δημήτρη Ταλιαδώρου «Κυριάκος Μάτσης, ο Αγώνας και η Δράση του στην Θεσσαλονίκη και την Κύπρο», σ.94.

Στη σ. 95 δε του ίδιου βιβλίου, αναφέρει μεταξύ άλλων ο ίδιος ο Γεώργιος Θεμελής: *«Στο Αγρόκτημα βγάξαμε και μια εφημερίδα, τον «Κουτσομπόλη» ο οποίος δεν κυκλοφορούσε κατά τακτά διαστήματα. Κορυφαία έκδοση ήταν εκείνη που κυκλοφορούσε την ημέρα του χορού του Καλαμποκίου. Διαβάστηκε στην γιορτή εκείνη. Είχε αρκετό χιούμορ. Σατύριζε πολύ τους καθηγητές. Στην εφημερίδα αυτή έγραφε και ο Κυριάκος Μάτσης».*

Κι όταν επιστρέφει στην Κύπρο με το Πτυχίο του Γεωπόνου εντάσσεται στις τάξεις της Οργάνωσης. Γνωστή η δράση του κατά τον Απελευθερωτικό Αγώνα. Άγνωστη όμως η πτυχή που διέθετε όσον αφορά το χιούμορ που τον διακατείχε και το πώς αντιμετώπιζε τις καταστάσεις.

Ο Κυριάκος Μάτσης με αριθμό κρατουμένου D.P. 196 γράφει στον αδελφό του Γεώργιο Χρ. Μάτση στις 24.5.1956 από τα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς:

«... Αν είναι εύκολο φέρτε μας λίγο ξύδι από το καλό το Πιτσιλίσμο για το φαΐ. Να είναι λίγο δυνατό, γιατί έχει και μερικούς εδώ που θυμώνουν εύκολα και χρειάζεται».

Από τα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς έγραφε στις 21.6.1956 στον Παύλο Παυλάκη, ο οποίος μετακινήθηκε μαζί με άλλους κρατουμένους στα Κρατητήρια της Πύλας:

«... το μόνο σημείο που μας κινεί την περιέργεια είναι στο ζήτημα των φαγητών. Όλοι μάζ γράφετε πως είναι ασύγκριτα καλύτερα από τα δικά μας εδώ, γι' αυτό θα σας παρακαλέσουμε σ' ένα προσεχές γράμμα να μας εξηγήσετε πώς συμβαίνει αυτό και αν είναι δυνατόν να μας υποδείξετε τι πρέπει να κάμουμε κι εμείς για να φθάσουμε στο επίπεδο των δικών σας. Αν είναι εύκολο στείλτε μας μια λίστα του διαιτολογίου της εβδομάδος...»

Επίσης στις 29.6.1956 ξαναγράφει στον ίδιο για να του ευχηθεί χρόνια πολλά για την ονομαστική του εορτή:

Αγαπητέ Παύλο. Για την ονομαστική σου εορτή δέχθου τις πιο θερμές μας ευχές για την εκπλήρωση κάθε επιθυμίας σου – εξαιρουμένης βεβαίως της της συντόμου απολύσεως σου – και – ελλείψει γλυκισμάτων αύριο θα φάμε φασόλες».

Επίσης στις 10.7.1956 επανέρχεται με νέα επιστολή:

«... Τώρα ο αεριστήρας. Είναι μια παράξενη και απίθανη ιστορία. Τον έφεραν του Διάκου, ο οποίος ευρίσκει στο 12 λιμάνι εξομολογήσεως, και δεν ξέρω με ποιες ραδιουργίες τον καταφέραμε να μας τον δανείσει σήμερα το μεσημέρι για να κοιμηθούμε. Σημειώσατε πως η ζέστη είναι τόσο δυνατή, ώστε το μεσημέρι ούτε καν να δοκιμάσουμε λίγη ξάπλα, δεν τολμούμε... Ο αεριστήρας, για να επανέλθουμε στο θέμα, είναι μάρκας «ERES» και τώρα σκεπτόμεθα με ποίον τρόπον θα καταφέρουμε τον Διάκον να μας τον αφήσει. Σκεπτόμεθα να επιστρατεύσωμεν αφ' ενός τον γιατρόν του Ηρόδοτον, ο οποίος να αναπτύξει τα κακά και ολέθρια αποτελέσματα του ρεύματος εις μικρόν χώρον, αφ' ετέρου τα χριστιανικά του αισθήματα, αλλά αμφιβάλλω αν θα πετύχουμε.»

Λίγες μέρες μετά και συγκεκριμένα στις 29.7.1956 από τα Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς γράφει στον Παύλο Παυλάκη:

«... Ο κ. Ευαγόρας (ήρωας Ευαγόρας Παπαχριστοφόρου) λόγω ελλείψεως κόλλων, όπου θέλεις βάλε τον τόνο, κάθεται απέναντί μου τώρα μεγαλοπρεπής και ενοχλεί, αλλά εκρήγνυται ο γνωστός υπόκωφος, αισθάνεται την ευωδία, στέκει κατ' ανάγκην προσοχή και αποχωρεί ευσχήμως. Έτσι γλυτώσαμε από τα χέρια του. Έκοψε κι αυτός τα μαλλιά του κι έγινε κουλούμπρα. Το χειρότερο είναι ότι τα μαλλιά του από τη μια φορά στην άλλη που ξυρίζονται έχουν χοντρύνει τόσο, ώστε να βρίσκει πολύ αντίσταση το ξυράφι αφ' ενός και να τρομοκρατηθεί αφ' ετέρου ο παρπέρης, ο οποίος φοβάται μην ξεφυτρώσει καμιά μέρα κανέναν βολίτζιν».

Στις 23 Αυγούστου 1956 επανέρχεται με νέα επιστολή προς τον Παύλο Παυλάκη:

«... Ελπίζω, ή μάλλον προβλέπω πως μια από τας παλαιάς ενδόξους ημέρας του 12 θα ξαναπλασθεί απόψε. Δεν ξέρω αν θα κυματίσει καμιά σημαία της Δανίας ή αν θα τα κάμουμε κανάλι του Σουέζ. Ο Πάπης έλαβε θέσιν μάχης, αλλά διαφωνεί με τα ξερόβολα. Κάνουν, λέει, κακό. Φοβάται από

καμιά απότομη έκρηξη. Δυο γαρ βόμβαι υδρογονίου μπορεί όχι το 12 μα ολόκληρη την Κύπρο να την κάνουν ρημαδιό».

Σε επιστολή του προς τον συμφοιτητή του στη Θεσσαλονίκη Ευάγγελο Πανέρα στις 26/8/1956 από τα Κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς:

«... αφού περίμενα αρκετό καιρό χωρίς να πάρω απάντησή σου, απεφάσισα εγώ να προχωρήσω. Ποια όμως η απόδειξη ότι δεν θα κάμεις και εσύ το ίδιο. Εν τοιαύτη περιπτώσει θα προχωρήσουμε με τις ημερομηνίες. Εγώ γράφω στις 26. Αν εσύ γράφεις στις 27 σημαίνει ότι αργοπώρησες και πρέπει να γράψεις εσύ. Αν αντιθέτως γράφεις εσύ ενωρίτερα, δηλ. στις 25, ας πούμε, τότε θα επανέλθω εγώ. Εξηγηθήκαμε;...»

Άνθρωπος με λεπτό χιούμορ, ο Κυριάκος Μάτσης είχε και τις όμορφές του στιγμές. Του άρεσαν τα έξυπνα αστεία, οι εύθυμες αφηγήσεις και ιστορίες, με προτίμηση τις αυθεντικές και ιδιαίτερα εκείνες που έκρυβαν μέσα τους την ανθρώπινη αφέλεια. Άφηνε τον εαυτό του ελεύθερο, άνοιγε την καρδιά του, άπλωνε το χαμόγελο και τις προκαλούσε συνέχεια, αρχίζοντας πάντα πρώτος. Θα μπορούσε κάλλιστα κάποιος να ερωτηθεί πώς μπορούσε όλος αυτός ο ρομαντισμός και ο συναισθηματισμός του να συμβαδίσει ποτέ με τον Αγώνα της ΕΟΚΑ; Κι όμως, χωρίς αισθήματα, χωρίς συναισθήματα και οραματισμούς, δεν μπορείς να συλλάβεις τη σημασία και το περιεχόμενο για τις μεγάλες αξίες, το νόημα και το μήνυμα του αγώνα της διεκδίκησης και επικράτησής τους.

Ευχαριστίες στον αδελφό του ήρωα Γιαννάκη Μάτση για την παραχώρηση των ημερολογίων και των επιστολών για την καταγραφή των πιο πάνω από το αρχείο του ήρωα που διατηρεί.

Δόξα Κωμοδρόμου

